

”VAR BARMHÄRTIGA SÅ SOM ER FADER ÄR BARMHÄRTIG”

Predikotext: Luk 6:36-42

³⁶Var barmhertiga så som er Fader är barmhertig. ³⁷Döm inte, och ni skall inte bli dömda. Fördöm inte, och ni skall inte bli fördömda. Förlåt, och ni skall bli förlåtna. ³⁸Ge, och ni skall få. Ett gott mått, packat, skakat och rågat skall Gud ge er i famnen. Ty med det mått som ni mäter med skall det mätas upp åt er." ³⁹Han gav dem också en liknelse: "Kan väl en blind leda en blind? Fallor då inte båda i gropen? ⁴⁰En lärjunge är inte förmer än sin lärare, och när någon har blivit fullärd blir han som sin lärare. ⁴¹Varför ser du flisan i din broders öga men märker inte bjälken i ditt eget öga? ⁴²Hur kan du säga till din broder: Broder, låt mig ta bort flisan ur ditt öga, när du inte ser bjälken i ditt eget öga? Du hycklare, ta först bort bjälken ur ditt eget öga! Då kommer du att se så klart att du kan ta bort flisan ur din broders öga. (Luk 6:36-42)

Bön: Herre, öppna våra öron och hjärtan att höra Ditt heliga evangelium! Amen.

Jesus börjar dagens evangelietext med att säga: **”Var barmhertiga så som er Fader är barmhertig.”** (v.36) Dessa Jesu ord står också som rubrik över dagens predikan. I dessa ord lyser evangeliets härliga budskap. Vår himmelske Fader är barmhertig! Men i dessa samma Jesu ord hör vi lagens krav. Vi ska vara barmhertiga så som vår himmelske Fader är barmhertig! Vem av oss som sitter här i kyrkan kan uppfylla detta krav? Vem av oss kan hitta så stor barmhertighet från sitt hjärta som Faderns barmhertighet är?

Jesus säger: **”Döm inte, och ni skall inte bli dömda. Fördöm inte, och ni skall inte bli fördömda. Förlåt, och ni skall bli förlåtna.”** (v.37) Dessa Jesu ord har ofta blivit misstolkade. Vad menar Jesus när Han säger, **”Döm inte, och ni skall inte bli dömda”**? Hur ska vi förstå Hans ord? Vi måste tolka Skriften med Skriften. Den lutherska och bibliska principen om Skriftens auktoritet skall vara framför våra ögon så att vi inte faller för misstolkningar. Vi ska inte tolka Jesu ord emot det vad Han egentligen menar. Hur vet vi då vad Han egentligen säger? Ja, vi ska se Hans ord i kontexten – vad står i den omedelbara kontexten och vi ska också ta hänsyn till hela Bibelns undervisning, den omfattande kontexten. Vi ska inte tolka Skriften efter våra egna känslor och tankar. Vi ska låta Herren säga vad Han säger. Hela Bibeln är inspirerad av den Helige Ande och Gud talar inte emot sig själv.

Jesus varnar emot en obarmhertig och fariseisk dömande och fördömande. Vi ska inte döma egenmäktigt. Vi ska inte göra oss själva till måttstockar och döma efter våra egna åsikter. Vi har ju en tendens i våra egna tankar att minska våra egna brister och att anse våra egna synder som någonting mycket mindre allvarliga än våra bröders synder och brister. Jesus utbrister att säga: **”Varför ser du flisan i din broders öga men märker inte bjälken i ditt eget öga?”** (v.41) Högfärdighetens synder leder till felaktiga domar. Vi behöver barmhertighet och ödmjukhet framför Gud och våra medmänniskor. En sann ödmjukhet är dock inte kryperi. En sann ödmjukhet och omtänksamhet är inte samma sak som likgiltighet.

Om vi rycker Jesu ord från Bibelns kontext – alltså om vi inte låter Skriften tolka Skriften –

* Predikad tidigare i högmässan den 30 juni 2007 i Piteå, S:t Jakobs församling och i högmässan den 1 juli 2007 i Råneå, S:t Petri församling.

då kan vi göra en felaktig slutsats om Jesu ord. Förbjuder Jesus all dömande när Han i vår text säger att vi inte ska döma och fördöma? Det rätta svaret för denna fråga är: Nej, det gör Han inte. Om Jesu ord i vers 37 skulle vara ett absolut förbud mot all slags dömande då skulle det betyda att en kristen aldrig skulle kunna vara en domare i en världslig domstol. Det tillhör ju en domares ämbete att döma och vi vet att Gud har gett denna domsrätt till överheten¹. En förälder skulle inte kunna uppfostra sina barn rätt om hon inte skulle få döma det fel och syndigt som barnen gör². Jesus förbjuder den felaktiga, högmodiga och fariseiska dömandet med orden: **”Döm inte, och ni skall inte bli dömda. Fördöm inte, och ni skall inte bli fördömda.”** (v.37) Om vi tar från Gud rättigheten att döma och definiera hur man dömer och vad man ska döma, då uppväcker vi Hans vrede. Då drar vi domen över oss själva. Herren kallar oss till barmhärtighet. Jakob skriver: **”Klaga inte på varandra, bröder, så blir ni inte dömda. Se, domaren står utanför dörren.”**³ Aposteln Paulus skriver: **”Klä er därför som Guds utvalda, heliga och älskade, i innerlig barmhärtighet, godhet, ödmjukhet, mildhet och tålmod. Ha fördrag med varandra och förlåt varandra, om någon har något att förebrå en annan. Såsom Herren har förlåtit er skall ni förlåta varandra. Över allt detta skall ni klä er i kärleken, som binder samman till en fullkomlig enhet.”**⁴ Jesus, den gode Herden och barmhärtige Frälsaren vill att också vi ska vara goda och barmhärtiga mot varandra. Han har sagt: **”Om ni har kärlek till varandra, skall alla förstå att ni är mina lärjungar.”**⁵ **”Gud är kärlek”**⁶. Han är kärlekens ursprung och källa. Genom evangeliet har Han upptänt en sann kärlek också i våra hjärtan och Han vill att denna kärlek skulle varje dag få mer och mer plats i vårt liv. När vi tänker på hur stor kärlek Gud har mot oss och hur stor barmhärtighet Han har visat mot oss, då börjar vi se våra nästa från en helt annan synvinkel. Aposteln Petrus säger: **”Framför allt skall ni älska varandra innerligt, ty kärleken överskyler många synder.”**⁷ När vi har ett barmhärtigt hjärta och våra tankar är tvättade med kärlek då hakar vi inte upp på våra bröders och systrars svagheter och brister. Jesus säger: **”Förlåt, och ni skall bli förlättna.”** (v.37b)

”Varför ser du flisan i din broders öga men märker inte bjälken i ditt eget öga?” – frågar Jesus, och fortsätter – **”Hur kan du säga till din broder: Broder, låt mig ta bort flisan ur ditt öga, när du inte ser bjälken i ditt eget öga? Du hycklare, ta först bort bjälken ur ditt eget öga! Då kommer du att se så klart att du kan ta bort flisan ur din broders öga.”** (vv.41,42) Alla skulle väl förstå att det är oklokt om en som har en bjälke – alltså en stor trästock – i ögat skulle komma och börja gräva bort från en broders öga en liten flisa. Den som har trästocken i ögat kan ju inte se riktigt bra. Jag skulle inte vilja att någon som ser inte bjälken i sitt eget öga skulle börja operera mina ögon... Tyvärr är det inte helt ovanligt att denna logik som uppenbaras sig vara helt tokigt används när det gäller andra saker. Många är snabba att döma andra människors fel, men glömmer att titta först i spegeln. Vi kan se att Jesu varning är på plats både på allmän nivå så som på personlig nivå både i världen och bland de kristna. Vi alla är ju delaktiga av det fallna köttet vilket strider emot Gud och vill inte underordna sig Guds vilja. Några svenska politiker är hårda mot USA:s dödsstraff politik, men de tiger – eller även förespråkar – när det gäller en massmord i vårt eget land. USA utövar i några fall dödsstraff mot mördare men Sveriges regering tillåter att man avrättar oskyldiga barn i abort. De som förespråkar aborter borde inte kalla sig själva kristna. Idén att mörda ofödda barn kommer inte från Gud utan från djävulen, ty **”han har varit en mördare från början”**⁸.

¹ Rom 13:1-

² Ords 13:24; 19:18; 22:15; 23:13,14; 29:15.

³ Jak 5:9.

⁴ Kol 3:12-14.

⁵ Joh 13:35.

⁶ 1 Joh 4:8b.

⁷ 1 Petr 4:8.

⁸ Joh 8:44.

Kanske du har också hört att du är kärlekslös och dömande när du lämnade statskyrkan och sade att du inte kan fortsätta i gemenskap med den eftersom den tillåter falska läror och gudlös livsstil. Kanske du har blivit kritiserad när du har förmanat någon om deras synder. Det kan hända att de som inte vill att Guds lag ska bli predikad och undervisad i all dess kraft försöker att tysta ner oss med att citera Jesu ord: **”Döm inte, och ni skall inte bli dömda. Fördöm inte, och ni skall inte bli fördömda.”** (v.37) De tycker att man inte ska döma, men de är redo att själv yttra sin dom över vår ”dömande”. Ja, de som dömer oss om att vi predikar Guds lag – uppenbarar eller förmedlar Guds dom – gör just det som Jesus förbjuder oss att göra, nämligen döma felaktigt! Vi har inte rättighet att döma hur som helst, men Jesus förbjuder inte att döma rätt. I Johannes evangeliets 7 kapitel säger Han: **”Döm inte efter skenet, utan fäll en rätt dom!”**⁹ Vi ska döma en rätt dom, säger Jesus!

Vem har rättigheten att döma och fördöma? Hebreerbrevets författare skriver: **”Vi känner honom som har sagt: Min är hämnden, jag skall utkräva den, och vidare: Herren skall döma sitt folk.”**¹⁰ Vi vet att hela mänskligheten är på väg mot den stora domedagen, yttersta domen, som kommer att ta plats på världshistoriens sista dag. Vi bekände än en gång idag i den Apostoliska trosbekännelsen att vi tror att den till himmelen uppstigne Jesus Kristus som sitter *”på allsmäktig Gud Faderns högra sida, därifrån igenkommande till att döma levande och döda.”* Gud har rättigheten att döma och fördöma. Det är Han, inte vi, som definierar måtten för de rätta domarna. Jesus förbjuder oss att döma fel. Det är en fel dom som utgår från oss människor och våra tankar, men när vi meddelar Guds dom, alltså dömer efter Guds ord, då dömer vi rätt. Jesus förbjuder oss att döma fel och Guds ord befäller oss att döma rätt. Guds apostel skriver: **”Jag skriver nu till er att ni inte skall umgås med någon som kallas broder, om han är otuktig, girig eller avgudadyrkare, förtalare, drinkare eller utsugare. Inte heller skall ni äta tillsammans med en sådan. Hur kan det vara min sak att döma dem som står utanför? Är det inte dem som står innanför ni skall döma? Dem som står utanför skall Gud döma. Driv ut ifrån er den som är ond!”**¹¹ Gud har alltså kallat oss kristna, ja församlingen, att döma **”dem som står innanför”**, alltså dem som är församlingens medlemmar. Den bibliska kyrkotukten, vilken vår käre Herre och Frälsare har beskrivit i Matteusevangeliets 18 kapitel är inte en frivillig sak. Kristus har befallt oss att förmana dem som syndar. Först mellan fyra ögon och om hon inte lyssnar, då ska man ta en eller två vittnen med sig. Om brodern eller systemen vill inte omvända sig från synden måste saken tas upp i församlingen och då är det församlingens skyldighet att förmana syndaren. Om hon inte lyssnar och inte ångrar sin synd måste församlingen utesluta henne från församlingen.

När vi använder bindenyecklarna för dem som vill inte ångra sig och omvända från synden utan i stället hålla sig till synden och ett uppenbart syndigt liv, då är det egentligen inte vi som dömer utan Gud själv genom ordet. En sådan människa är själv skyldig till domen.

Jesus kallade oss att vara barmhärtiga mot varandra. **”Var barmhärtiga så som er Fader är barmhärtig.”** (v.36) Genom felaktig dömande och kärlekslös attityd kan vi förstöra andra människors liv. Kanske vi har någon gång blivit själv sårade av någon annans ord eller kanske vi har sårat någon med elaka ord. Gud är barmhärtig. Han har förlåtit oss alla våra synder och han vill att vi ska förlåta dem som har gjort fel mot oss. Det är inte alltid lätt, men det är alltid rätt. När vi kommer ihåg vad Gud har gjort för oss då kan vi kanske hjälpa med mer barmhärtig attityd dem som har fallit till synd och behöver vår hjälp att resa sig igen från djävulens snaror. Jesus vill att vi hjälper varandra med Guds ord. Vi ska predika lag och

⁹ Joh 7:24.

¹⁰ Hebr 10:30.

¹¹ 1 Kor 5:11-13.

evangelium; vi predikar lagen för att vi och alla som hör den skulle förstå att utan Kristus och Hans evangelium klarar vi inte. Det är endast i Kristus genom evangeliet som vi har den eviga frälsningen. Paulus frågar: ”Vem är den som fördömer?” – och svarar – ”**Kristus Jesus är den som har dött, ja, än mer, den som har blivit uppväckt och som sitter på Guds högra sida och ber för oss.**”¹² Den Helige Ande säger: ”**Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus.**”¹³ Må Gud i Sin nåd hålla oss i Kristus Jesus så att den sista dagen blir en glädjens dag för oss. Må Han ge oss vishet och kärlek så att vi kan leda tillbaka dem som har gått vilse och kalla också dem till vår gode Herdes hjord som har inte ännu smakat Hans härliga evangelium! Kristus har tagit bort alla våra synder och skulder. I Honom och bara i Honom har vi den eviga frälsningen.

*Amen.*¹⁴

Bön:

Herre, Gud, himmelske Fader, Du som är barmhärtig, och som genom Kristus har sagt till oss, att Du inte vill fördöma oss utan förlåta alla våra synder, vi ber Dig: Gör vår förtröstan på Din barmhärtighet fast och viss och hjälp oss att vara barmhärtiga mot vår nästa, så att vi inte dömer någon utan gärna förlåter alla. Hjälp oss att i stället döma oss själva och alltid leva i Din fruktan.
Amen.

Jan-Erik Tiri

¹² Rom 8:34.

¹³ Rom 8:1.

¹⁴ 1977 ord.